

Kako bomo na vrtu kolobarili? Na dobro, s hlevskim gnojem pognojeno zemljo posejemo oziroma posadimo prvo leto razne kapusnice, n. pr. zelje, ohrovt, karfijolo, rožni kapus, dalje kumare in buče, paradižnike, solato, špinačo itd. Na isto mesto posejemo drugo leto razno korenasto zelenjad in čebulnice, tretje leto pa še lahko stročnice: grah, fižol in bob. Šele četrto leto vnovič dobro pognojimo tisti del vrta s hlevskim gnojem ter gojimo zelenjad zopet v istem vrstnem redu kot prej.

Ko boste, drage vrtnaričice, izdelovale načrt za spomladanske setve, upoštevajte gornja navodila!

Janko Sicherl

Urnih nog naokrog ...

Mladini so najbolj priljubljene živahne igre pod milim nebom, saj je narava tako vabljiva v vsakem letnem času.

Koliko lepih ur je preživel Zahlevarjev Andrejca na paši pri svoji drobnici. Na zelenem travniku se je nateplo v sončnih jesenskih popoldnevih mnogo vaških otrok. Najmlajši so se držali za roke, se vrteli v krogu in prepevali: »Ringa ringaraja, kozliček pa nagaja, medved prilomasti, hoče ga ukrasti.« Starejši fantiči pa so se igrali rajši »črnega moža« ali »ravbarje« in »žandarje«, še bolj pa jim je ugajala igra »lov na lisjaka«. Kdo bo lisjak? Hoteli so žrebat, pa so se premislili in brž izbrali nepremagljivega vaškega tekača, hitrega Andrejca, ki so ga vsi občudovali zaradi lepega teka. Lisjak je urnih nog zapustil stezo, preskočil mali jarek, zlezal čez plot ter že izginil v bližnjem gozdu. Čez nekaj časa so se zapodili za njim ostali tovariši, ki so močno lajali, saj so bili dvonožni psi. Takoj v grmovju pa so utihnili, da bi jih lajanje ne izdalo lisjaku. Ej, kje je bil že Andrejca! Sem ter tja je spustil na tla kak kosček rdečega papirja, da bi ga po tej krvavi sledi lahko zasledovali zalezovalci. Prav spretno se je skrival in jih vodil za nos, končno pa ga je pasja drhal le obkolila v grapi ob studenčku. Psički so bili utrujeni, da so skoraj jezike kazali, lisjak, vaje gozdnega teka, pa bi še tekeli, a se mu je mudilo, da bi odgnal živino domov. Bil je pameten ta lisjak in ni pustil, da bi fantiči ležali na tleh ter pili mrzlo studenčnico. Ker je bilo že hladno, jim je rekel, naj gredo

domov, kjer naj se preoblečejo. Vsi so ga ubogali, le Matevžek se je spozabil ter se vroč napil vode.

Drugi dan neubogljivca ni bilo na spregled. Z zavezanim bolnim vratom je žalostno čepel za pečjo. Stric pa mu je nagajal: »Preveč je divjal naš fantiček, kakor tisti psiček, ki je tako hitro tekel okrog drevesa, da je samega sebe ujel za rep. Odrasel človek napravi pot enkrat, otrok dvakrat, pes pa trikrat.«

Res je, mladina zelo ljubi tek, pa saj je bilo že od nekdaj tako. Že prazgodovinski človek je na lovu tekel, preskakoval naravne ovire v borbi z zverino ali s sovražnikom.

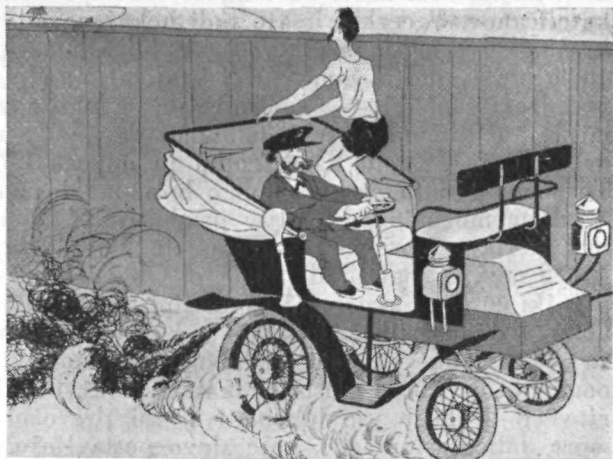
Zgodovina nam poroča o znamenitem tekaču Filipidu. Leta 490. pred Kristusom so v maratonski bitki Grki premagali Perzijce. Tekaç je zdržema pretekel približno 40 km dolgo pot. Ko je prisopihal v Atene, je spregovoril le še besede: »Veselite se, mi smo zmagali!« in se zrušil mrtev na tla. Njemu na čast imenujemo še danes tek na 42 km maratonski tek

Seveda zmore teči tako dolgo pot samo popolnoma zdrav in vaje (treniran) odrasel tekmovalec. Drugi, ki tega ne zmorejo, pa tečejo na kratkih progah 100 do 300 m, na srednjih 400 do 2000 m. Tek od 3000 m dalje pa prištevamo že k dolgim program.

Kaj pa mladina? Napor telesnih vaj mora biti v skladu z otroško naravo. Kdor ima utrjena pljuča in zdravo, krepko srce, naj le poizkusi. Za hitri tek zadostuje do 50 m, bolj počasni, a vztrajnostni tek pa naj traja do pet minut. Vsako pretiravanje pa je škodljivo. Kdor misli, da je »atlet« (borec-tekač), bo pod dobrim vodstvom kmalu spoznal, da mu do dobrega tekača še mnogo manjka, ker napačno teče.

Teci lahko, sproščeno, naravno! Stopala niso obrnjena navzven, temveč so skoraj vzporedna. Dvigaj kolena, korak ne sme biti prekratek. Nogo, s katero se odrineš, v kolenu iztegni, da podaljšaš korak. Tek mora biti tekoč in ne poskakujoč, ker se sicer prehitro utrušiš. Z rokami mahaj čim manj, le toliko, kolikor je potrebno. Med tekom moraš biti nagnjen dovolj naprej. Hrbet ne sme biti preveč uleknjen in glava ne zaklonjena. Pazi na zadostno in pravilno dihanje, da ti ne zmanjka sape, kakor tistemu Američanu, o katerem pripoveduje športna kronika (letopis) sledečo zgodbo:

Bilo je leta 1904. na olimpijskih igrah v Ameriki (St. Louis). Silno je bilo vroče. V senci je kazal toplomer 33 stopinj. Neki tekmovalec, ki je tekmoval na maratonski progi, je sredi proge skočil neopažen na avtomobil. Dobrohotni šofer ga je peljal precej daleč. Blizu cilja je vrli tekač lepo smuknil na cesto ter z novimi močmi pritekel kot »zmagovalec« med občinstvo, ki ga je kot prvaka burno pozdravljalo. Kmalu nato je pritekel na cilj resnični prvak, za katerega pa se nihče ni dosti menil. Seveda je vsa zadeva kmalu prišla na dan in najbrž je bil lisjak tudi kaznovan.

Tako vidimo, da svet od nekaj teče. Teče voda, teče čas, kmalu zima bo pri nas. Smučarji, pripravite, pregledjte in popravite smuško opremo in opravo za zimsko zabavo. Prihodnjič pa nekaj o smuki na beli poljani, saj bo letos gotovo več snega kakor lani!

Pismo iz Kanade

(Iz pisma slovenskega izseljenca.)

Windsor...

Življenje na zapadnem severu v gmotnem oziru daleč nadkriljuje ono v Evropi. Kljub temu pa tudi tu ni nepoznana brezposelnost. Delavec v Kanadi, ki ima stalno službo, je v vseh ozirih gospod. Kajti tu na videz ni takih razlik med stanovi kot v stari domovini. Nas Jugoslovane prav tako upoštevajo pri delu in v javnem življenju kot prave kanadske ljudi. Zanimivo je, da se tu vsi tikamo: od navadnega cestarja do delničarja podjetja, bankirja ali kardinala. Vsi brez izjeme smo »ti«. Pri pozdravljanju se ne odkrivamo, ampak si dajemo le znake z roko. Tudi ne pazimo, kdo bo prvi pozdravil, delavec ali gospodar.

Plače delavcev se ravnaajo največ po vrsti dela. Najboljše plače imajo v Fordovih tovarnah za avtomobile. To je največje podjetje avtomobilov na svetu. Samo v Windsorju je zaposlenih nad 10.000 delavcev. Delo je večinoma osemurno. V rudnikih je zaradi vode, napora in slabega ozračja delo samo šesturno, a plačajo prav tako za osem ur. Pri delu je vsak delavec svoj gospodar in ga nihče ne priganja. Če je nezmožen, pa prav kmalu izgubi delo.

Za učenje različnih obrti in mehaničnega dela je dobro preskrbljeno. Vsak delavec hodi lahko po dnevnem delu v večerno šolo za svojo stroko.

V teh pokrajinah piše neprestano veter. Kot je prijeten v poletni vročini, tako je neprijazen v zimi, ko se pogosto spremeni v silovit leden orkan. Tudi v južnejših predelih Kanade doseže mráz — 62°. Ozračje vpliva tudi na človeški organizem. Prebivalci v severozapadnih krajih imajo vodene, ribje oči in svetle, redke lase. Pogleda so nekako mrtvega.

Glede vere bo menda malokje na svetu taka mešanica kot je tu. V neki knjigi sem našel naštetih 46 veroizpovedi. Po številu pa je le največ katoličanov. V cerkvi imajo tudi nekaj navad, ki jih ne poznate v starem kraju. Šel sem na sveti večer v bližnjo cerkev. Ko vstopim, vidim, da gledajo vsi ljudje vame, proti vratom, oltarju pa kažejo hrbet. Kar malo v zadregi sem bil — in obrnil sem se tudi jaz proti izhodu. Prav isto se mi je zgodilo na starega leta dan. Izvedel sem pozneje, da na ta način pričakujejo prihoda Odrešenika in novega leta, kar je prav pomembno. Tu so po mestih cerkve mnogo bolj napolnjene kot v stari domovini.

Pomemben in pretresljiv je običaj, ki ga imajo po velemestih Kanade in Amerike zadnje ure starega leta. Povsod igra godba poslovilno himno. Nihče ne gre spat pred polnočjo. Ob enajstih se oglase zvonovi. Prevozni parniki že tudi opominjajo s svojim turobnim tuljenjem na umirajoče leto. Ob pol dvanajstih zatuli tam nekje v Detroitu tovarniška sirena. Kmalu za njo še druge v mestu ter bližnji in daljni okolici. To je grozna melodija: pomislite na tisoče glasov, nekateri tanki, drugi votli, piskajoči, grmeči in rjoveči — dalje vse lokomotive, vsi prevozni parniki in sploh vse, kar more dati glas iz sebe, poje slovo poslavljaljočemu se letu. Eno uro traja to rjojenje, da se trese zrak in zemlja in takrat ne more spati nihče v mestu in okolici, a če že spi, se mora zbuditi. — Pretresljiv prizor je to: saj te neme reči opominjajo nas živa bitja na minljivost vsega, kar pride in se rodi.